

بررسی رابطه هوش اخلاقی و معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهر گنبد کاووس

منیژه شکرپور

دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی (پیش دبستانی)، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران، آزادشهر

راحله دعاچی

کارشناس ارشد علوم تربیتی (برنامه ریزی رسی)، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران، آزادشهر

فاطمه رحیمی فر

کارشناس ارشد علوم تربیتی (برنامه ریزی درسی)، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران، آزادشهر

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه هوش اخلاقی و معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهر گنبد کاووس بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان ابتدایی شهر گنبد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود، که تعداد آن ۱۲۵۴۳ نفر می باشد. نمونه آماری این پژوهش بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۷۵ نفر محاسبه و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شد. به این صورت که ابتدا شهر گنبد به ۵ منطقه، شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم شد و از هر منطقه به شکل تصادفی یک مدرسه و از هر مدرسه یک کلاس انتخاب و برای تحلیل مورد استفاده قرار گرفت. برای جمع آوری داده ها از مقیاس اشتیاق تحصیلی فردریکز (۲۰۰۴)، پرسشنامه هوش اخلاقی لنینک و کیل (۲۰۰۵) و پرسشنامه معنای تحصیل هندرسون-کینگ و اسمیت (۲۰۰۶) استفاده شد. داده ها با استفاده از آزمون های آمار توصیفی و روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیر تحلیل شد. نتایج نشان داد که رابطه ی معنی داری بین هوش اخلاقی و معنای تحصیلی با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان گنبد کاووس وجود دارد. یعنی دانش آموزانی که هوش اخلاقی بیشتری داشتند و نمرات معنای تحصیل آن ها بالاتر بود اشتیاق تحصیلی بیشتری داشتند.

واژگان کلیدی: هوش اخلاقی، معنای تحصیل، اشتیاق تحصیلی

مقدمه

پیشرفت تحصیلی^۱ یکی از شاخص‌های موفقیت در نظام آموزش و پرورش هر کشور بوده و هر کسی بر آن است تا عوامل مرتبط با آن را بیابد و زمینه پیشرفت دانش‌آموزان را فراهم آورد. در این راستا، می‌توان از اشتیاق تحصیلی^۲ به عنوان یکی از عوامل مرتبط با پیشرفت تحصیلی اشاره کرد. اشتیاق سازه‌ای است که اولین بار برای درک و تبیین افت و شکست تحصیلی مطرح شد و به عنوان پایه‌ای برای تلاش‌های اصلاح‌گرایانه در حوزه تعلیم و تربیت مد نظر قرار گرفت (غریبی، فضلی و غریبی، ۱۴۰۱).

اشتیاق تحصیلی در برگیرنده ابعاد رفتاری^۳، شناختی^۴ و انگیزشی^۵ است. بعد رفتاری به رفتارهای مشاهده‌شده تحصیلی نظیر تلاش و پایداری در هنگام مواجه شدن با مشکل در حین انجام تکالیف درسی و تقاضای کمک از اساتید یا همسالان به منظور یادگیری و درک مطالب درسی اشاره دارد (الفونوس و لیون^۶، ۲۰۱۶). بعد عاطفی بعد واکنش‌های عاطفی و هیجانی دانش‌آموز در کلاس و مدرسه اشاره دارد. در واقع اشتیاق تحصیلی شامل علاقه‌مندی درونی به مطالب و تکالیف درسی، ارزش‌دهی به مطالب، وجود عاطفه مثبت و فقدان عاطفه منفی نظیر ناامیدی، اضطراب و خشم هنگام انجام تکالیف درسی و یادگیری است (غریبی و همکاران، ۱۴۰۱). اشتیاق تحصیلی شناختی شامل انواع فرایندهای پردازش است که دانش‌آموزان برای یادگیری به کار می‌برند و متشکل از راهبرهای شناختی و راهبردهای فراشناختی است (آزادبخش، ۱۳۹۷). راهبردهای شناختی^۷ اقداماتی هستند که به کمک آن‌ها اطلاعات تازه برای پیوند دادن و ترکیب کردن با اطلاعات از پیش آموخته شده و ذخیره‌سازی آن‌ها در حافظه درازمدت آماده می‌شوند و شامل سه دسته کلی مرور^۸، بسط^۹ یا گسترش و سازماندهی^{۱۰} می‌شوند. راهبردهای فراشناختی شکلی از شناخت هستند که بر فرایندهای شناختی اعمال نظارت می‌کنند (کوکاک و باییک^{۱۱}، ۲۰۲۰). در این راستا، به تازگی بعد دیگری به نام عاملیت به مفهوم اشتیاق اضافه شده است که مراد از آن، مشارکت سازنده یادگیرنده در جریان آموزشی است که دریافت می‌کند. در این نوع درگیری تاکید بر فرایندی است که طی آن، یادگیرندگان به قصد و تا حدودی فعالانه تلاش می‌کنند تا چیزی را که یاد می‌گیرند و نیز شرایط و موقعیت‌های یادگیری را شخصی و پربار کنند (ریوی و تسنگ^{۱۲}، ۲۰۱۹).

یکی از سازهایی که می‌تواند با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان مرتبط باشد، هوش اخلاقی^{۱۳} است. هوش اخلاقی فعالیت فرد را در محیط شناسایی می‌کند و قواعد پایدار و پویا را ساختار می‌دهد (اتالهی، ربیعی و امنی، ۱۳۹۴) و شامل هفت اصل ضروری همدلی، وجدان، خودکنترلی، احترام، مهربان، تساهل و تسامح و انصاف (خالقی و چناری، ۱۳۹۴) می‌شود. از دیدگاه برخی از صاحب‌نظران سازه هوش اخلاقی از نظر بعضی از صاحب‌نظران شامل چهار بعد اصلی شامل دستکاری، مسئولیت‌پذیری، بخشش و دلسوزی است و دربرگیرنده ده زیر شاخه شایستگی شامل انسجام، صداقت، شجاعت، رازداری، انجام تعهدات فردی، خودکنترلی و خودمحورسازی، کمک به دیگران، مراقبت از دیگران، درک احساسات دیگران و درک نیازهای روحی خود می‌باشد (سهرابی و پروری، ۱۳۹۵). ضرورت

¹ achievement

² passion for education

³ behavioral

⁴ motivational

⁵ cognitive

⁶ Alfonso & León

⁷ review

⁸ expansion

⁹ expand & organize

¹⁰ cognitive strategies

¹¹ Kocak & Boyaci

¹² Reeve & Tseng

¹³ malone

توجه به اخلاق و هوش اخلاقی در جامعه و مدارس مورد تأکید بیشتری قرار گرفته است؛ زیرا روابط و تعاملات انسانی، گسترده و پیچیده شده است (آریف، دین و سالیم^{۱۴}، ۲۰۱۹). یکی از مهم‌ترین مسائل و دغدغه‌های متولیان تربیتی در نظام آموزشی آموزش معنا و ماهیت اخلاق و اهمیت فراهم آوردن شرایط برای پرورش ویژگی‌های اخلاقی (مانند انصاف، احترام، صداقت، امانت‌داری، وفای به عهد و...) در دانش‌آموزان و سنجش و تعیین وضعیت آنان در مدرسه است (مالونه^{۱۵}، ۲۰۲۰). سازه دیگر مرتبط با اشتیاق تحصیلی معنای تحصیل^{۱۶} می‌باشد. معنای تحصیلی به این معنی است که دانش‌آموز چه دلالت درونی از تحصیل دارد. معنای تحصیلی برای دانش‌آموزان تعبیرهای مختلفی دارد که شامل یادگیری، ارتباط، رشد، استقلال، آینده، حرفه، دنیای پیرامون، گام بعدی، فشار رهایی و ... می‌شود (جعفری، حجازی و سبحانی، ۱۴۰۱). تحصیل برای یک دانش‌آموزان ممکن است راهی برای رسیدن به یک شغل و استقلال باشد و برای دانش‌آموز دیگر به عنوان یک منبع فشار باشد (هندرسون-کینگ و اسمیت^{۱۷}، ۲۰۰۶). خیلی از دانش‌آموزانی که به عنوان دانشجو وارد دانشگاه می‌شوند، احساسات و دیدگاه‌های خاصی نسبت به محیط آموزشی و تحصیل دارند و با گذشت زمان این نوع دید، رفتار تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و به انگیزش آنان جهت داده و موجب پیشرفت تحصیلی آنان می‌شود (هندرسون-کینگ و میتچل^{۱۸}، ۲۰۱۰). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خیلی از دانش‌آموزان، احساسات و نگرش‌های خاصی در هنگام ورود به کلاس دارند و همین احساس اولیه عملکرد تحصیلی آن‌ها را برای یادگیری بهتر یا بدتر، تحت تأثیر قرار می‌دهد (جنگ^{۱۹} و همکاران، ۲۰۱۶). چون تعداد پژوهش‌های اندکی به ویژه در زمینه موضوع این پژوهش صورت گرفته و با توجه به این که مولفه‌های این پژوهش در کنار هم کمتر مورد ارزیابی قرار گرفتند، این پژوهش می‌تواند دارای نکات تازه‌ای باشد. بنابراین این پژوهش درصدد پاسخگویی به این سوال است که آیا بین هوش اخلاقی و معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی رابطه وجود دارد؟

روش تحقیق

طرح پژوهش حاضر توصیفی، از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. یافته‌های پژوهش بدون هیچ گونه دستکاری، به همان شکل که جمع‌آوری و توصیف شد و بر اساس هدف پژوهش رابطه میان متغیرها تحلیل شد.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان ابتدایی شهر گنبد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود، که تعداد آن ۱۲۵۴۳ نفر می‌باشد. نمونه آماری این پژوهش بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۷۵ نفر محاسبه و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد. به این صورت که ابتدا شهر گنبد به ۵ منطقه، شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم شد و از هر منطقه به شکل تصادفی یک مدرسه و از هر مدرسه یک کلاس انتخاب و برای تحلیل مورد استفاده قرار گرفت.

ابزارها

مقیاس اشتیاق تحصیلی فردریکز (۲۰۰۴)

این مقیاس توسط فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) ساخته شده و دارای ۱۵ گویه است. که خرده مقیاس‌های اشتیاق رفتاری، عاطفی و شناختی را می‌سنجد. سوالات ۱، ۲، ۳ و ۴ مربوط به خرده مقیاس اشتیاق رفتاری و سوالات ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ مربوط به اشتیاق

¹⁴ Arif, Din & Saleem

¹⁵ Malone

¹⁶ the meaning of education

¹⁷ Henderson-King & Smith

¹⁸ Mitchell

¹⁹ Jeong

عاطفی و سوالات ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ نیز مربوط به اشتیاق شناختی است. پاسخ هر کدام از گویه‌ها دارای نمرات ۱ تا ۵ است که از (هرگز=۱ تا همیشه=۵) را شامل می‌شود. حداقل و حداکثر نمره و نقطه برش در کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی به ترتیب ۱۵، ۷۵، ۴۵ است. طراحان مقیاس، ضریب پایایی آن را ۰/۸۶ گزارش نموده‌اند (فردریکز، بلامنفید و پاریس ۲۰۰۴، ۲۰۰۴). روایی این پرسشنامه در پژوهش عباسی و همکاران تایید شده و پایایی کل ۰/۶۶ به دست آمده است (عباسی، محمودیان، پیرانیو شاه علی کبورانی، ۱۳۹۷).

پرسشنامه هوش اخلاقی لنینک و کیل (۲۰۰۵)

این پرسشنامه دارای ۴۰ سوال و چهار خرده مقیاس درستکاری، بخشش، مسئولیت‌پذیری و دلسوزی می‌باشد. سوالات این پرسشنامه ۵ درجه روی طیف از هرگز تا تمام وقت دارد و نمرات گزینه‌ها به ترتیب از ۱ تا ۵ است. پایایی پرسشنامه از طرق آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آمد. نتایج تحلیل عاملی مولفه‌های اخلاقی نیز نشان داد که درستکاری با بار عاملی ۰/۶۴، مسئولیت‌پذیری ۰/۸۱، دلسوزی ۰/۸۴ و بخشش ۰/۸۳ که دارای ۰/۸۰ درصد اشتراک هستند که این عامل را می‌توان هوش اخلاق نامید (مرتضوی، ۲۰۰۱). همچنین روایی صوری و محتوایی و همسانی درونی پرسشنامه مطلوب بدست آمد (قدیری، اسدزاده و دورتاج، ۲۰۱۰). در ایران ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹ بدست آمد.

پرسشنامه معنای تحصیل هندرسون-کینگ و اسمیت (۲۰۰۶)

این مقیاس توسط هندرسون-کینگ و اسمیت در سال (۲۰۰۶) طراحی شده است. و دارای ۸۶ عبارت می‌باشد که با استفاده از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. مولفه‌های این پرسش‌نامه عبارتند از: حرفه (۱۱ گویه)، استقلال (۵ گویه)، آینده (۳ گویه)، یادگیری (۱۰ گویه)، خود (۱۱ گویه)، گام بعدی (۳ گویه)، اجتماعی (۱۲ گویه)، دنیای پیرامون (۸ گویه)، فشار روانی (۱۲ گویه)، رهایی (۱۱ گویه). پاسخ به گویه‌ها در یک مقیاس لیکرتی شامل خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد صورت می‌گیرد که به ترتیب نمره‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ به هر نوع گزینه اختصاص می‌یابد. نمره این مقیاس با جمع نمرات تمام عبارت‌ها به دست می‌آید و دامنه نمرات هم بین ۸۶ تا ۳۳۰ می‌باشد. هر چه نمره آزمودنی‌ها نمرات بیشتری بگیرند، میزان معنای تحصیل آن‌ها بیشتر می‌باشد. آنان پایایی ابزار را در جامعه‌های مختلف با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۷ تا ۰/۹۱ گزارش کردند. همچنین عیسی‌زادگان و همکاران (۱۳۹۳) پایایی ابزار با روش کرونباخ را ۰/۷۹ گزارش کردند. در مطالعه فولادی و همکاران (۱۳۹۵) پایایی ابزار با روش بازآزمایی ۰/۸۵ محاسبه شد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱- در این پژوهش جمع‌آوری اطلاعات، با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد بر روی تعداد افراد نمونه و به شکل جمعی صورت گرفته است. بعد از انتخاب نمونه و گرفتن مجوزهای لازم و با مراجعه به مدارس، پرسشنامه ها به اجرا درآمده است. در ابتدا در مورد موضوع پژوهش بری آزمودنی‌ها توضیحاتی ارائه شد و سپس پرسشنامه‌ها به اجرا درآمد.

۲- جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (شاخص‌های مرکزی و پراکندگی شامل میانگین، انحراف از میانگین، میانه مد و واریانس) و آمار استنباطی (آزمون پیروسون و رگرسیون خطی چند متغیره برای فرضیه پژوهش) استفاده شد. کلیه مراحل پردازش، طبقه‌بندی، ترکیب و تجزیه داده‌های این پایان‌نامه به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS صورت گرفت.

یافته‌ها

از جمله پیش شرط‌های بکارگیری تحلیل داده‌ها آن است که داده‌های آماری دارای توزیع نرمال باشند. برای آزمون نرمال بودن از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده می‌شود که یک نوع آزمون ناپارامتریک می‌باشد. در صورتی که مقدار آماره ارائه شده توسط این آزمون بیشتر از ۰.۵٪ باشد، فرض صفر آماری مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر مورد بررسی با اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود. مقدار آماره K-S در جدول ۴-۶ برای متغیرها و مولفه‌های آن گزارش شده است. در این آزمون مقدار $p > 0/05$ می‌باشد، در نتیجه می‌توان گفت داده‌ها با اطمینان بالایی نرمال می‌باشند.

جدول ۴-۱: خلاصه آزمون کالموگروف-اسمیرنوف

متغیر	شاخص Z	سطح معنی‌داری
درستکاری	۱/۱۱	۰/۱۱۷
بخشش	۱/۱۱	۰/۱۱۷
مسئولیت‌پذیری	۱/۵۴	۰/۱۲۲
دلسوزی	۱/۵۱	۰/۱۰۲
توانایی تفکر انتقادی	۱/۲۱	۰/۱۱۲
تولید معنای شخصی	۱/۱۳	۰/۱۱۱
آگاهی متعالی	۱/۴۴	۰/۱۲۳
بسط حالت هوشیاری	۱/۳۲	۰/۳۲۱
اشتیاق رفتاری	۱/۱۵	۰/۱۱۶
اشتیاق عاطفی	۱/۲۲	۰/۱۰۲

اشتیاق شناختی	۱۴۰۲ اسفند ماه ۲۵۳۰	مجلات معتبر بین المللی ۰/۱۳۵
---------------	---------------------	------------------------------

مندرجات جدول ۴-۱ نشان می‌دهد پیش فرض نرمال بودن توزیع متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش حاضر محقق شده است چرا که مقادیر Z محاسبه شده در سطح $P < 0/01$ معنی‌دار نیست.

بررسی فرضیه‌های پژوهش

از آنجا که پیش فرض تحلیل رگرسیون چندگانه محقق شده است، لذا جهت تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش از این روش و آزمون معنی‌داری ضریب همبستگی پیرسون به شرح جدول ۴-۲ و ۴-۳ و ۴-۴ استفاده شد. بین هوش اخلاقی با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد. بین معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد. هوش اخلاقی و معنای تحصیل می‌تواند اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کند.

جدول ۴-۲: ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
اشتیاق تحصیلی	۱								
درستکاری	** ۰/۳۲	۱							
بخشش	** ۰/۴۲	** ۰/۵۵	۱						
مسئولیت-پذیری	** ۰/۵۱	** ۰/۵۲	** ۰/۳۱	۱					
دلسوزی	** ۰/۴۴	** ۰/۲۹	** ۰/۵۶	** ۰/۵۱	۱				
معنای تحصیل	** ۰/۵۳	** ۰/۵۵	** ۰/۳۶	** ۰/۷۱	** ۰/۶۲	۱			

$P < 0/05$

*

$P < 0/01$

**

مندرجات جدول ۴-۲ نشان می‌دهد:

الف) بین مولفه‌های هوش اخلاقی و اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح $P < 0/01$ معنی‌دار وجود دارد. بنابراین فرضیه (۱) پژوهش مورد تایید قرار می‌گیرد.

ج) بین معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح $P < 0/01$ وجود دارد. بنابراین فرضیه دوم پژوهش مورد تایید قرار می‌گیرد.

در راستای تعیین نقش متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی تغییرات اشتیاق تحصیلی و آزمودن فرضیه پژوهش ۳ از روش تحلیل رگرسیون چندگانه (مدل همزمان) استفاده شد. نتایج این تحلیل در جدول ۴-۳ ارائه شده است:

جدول ۴-۳: خلاصه تحلیل رگرسیون چندگانه اشتیاق تحصیلی بر اساس هوش اخلاقی و معنای تحصیل

مدل	R	R ²	خطای استاندارد برآورد	شاخص F	Df ₁	Df ₂	سطح معنی داری
-----	---	----------------	-----------------------	--------	-----------------	-----------------	---------------

همزمان	۰/۴۶	۰/۲۱	۲۵ شهریور ماه ۱۴۰۲	۳۳/۷۲	مجلات معتبر بین المللی	۳۷۳	۰/۰۰۱
--------	------	------	--------------------	-------	------------------------	-----	-------

مندرجات جدول ۳-۴ نشان می دهد:

الف) بین متغیرهای پیش بین (هوش اخلاقی و معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی به طور ترکیبی و چندگانه ۰/۴۶ رابطه وجود دارد.
ب) مقدار R^2 محاسبه شده (۰/۲۱) نشان می دهد متغیرهای پیش بین (هوش اخلاقی و معنای تحصیل) قادرند ۲۱ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی را به طور ترکیبی و معنای دار تبیین کنند چرا که F محاسبه شده (۳۳/۷۲) در سطح $p < 0.05$ معنی دار است. بنابراین فرضیه سوم پژوهش مورد تایید قرار می گیرد.

از سوی جهت تعیین نقش تکنیکی هر یک از متغیرهای پیش بین، در پیش بین تغییر است اشتیاق تحصیلی از ضریب بتای استاندارد و آزمون مربوطه (t) به شرح جدول ۴-۷ استفاده شد:

جدول ۴-۴: خلاصه ضریب بتای استاندارد متغیرهای پیش بین

متغیر	ضرایب بتای غیر استاندارد	ضرایب بتای استاندارد	t	سطح معنی داری
	B خطای استاندارد			
ثابت (X)	۱۵/۶۸	۰/۵۶	۲۸/۱۱	۰/۰۰۱
درستکاری	۰/۰۴	۰/۰۱	۴/۵۵	۰/۰۰۱
بخشش	۰/۰۲	۰/۰۱	۲/۲۷	۰/۰۰۲
مسئولیت پذیری	۰/۰۱	۰/۰۱	۳/۶۴	۰/۰۰۲
دلسوزی	۰/۰۳	۰/۰۱	۲/۱۵	۰/۰۰۱
معنای تحصیل	۰/۰۵	۰/۰۱	۳/۲۸	۰/۰۰۲

$p < 0.05$

مندرجات جدول ۴-۴ نشان می دهد:

الف) مولفه های هوش اخلاقی قادر است تغییرات اشتیاق تحصیلی را به طور مثبت و معنی دار است. بنابراین فرضیه سوم پژوهش مورد تایید قرار می گیرد.

ب) معنای تحصیل قادر است تغییرات اشتیاق تحصیلی را به طور مثبت و معنی دار پیش بینی نماید. بنابراین فرضیه دوم پژوهش تایید می گردد.

بحث و نتیجه گیری

بین هوش اخلاقی با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهر گنبد رابطه وجود دارد. و هوش اخلاقی می تواند اشتیاق تحصیلی را در دانش آموزان پیش بینی کند. نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش های غفوری و صالحی (۱۳۹۹)؛ قرمزی و همکاران (۱۳۹۳) همسو می باشد. غفوری و صالحی (۱۳۹۹) به این نتیجه رسیدند که می توان از روش اقدام پژوهشی، برای تغییر و بهبود در محیط های آموزشی و به ویژه ارتقای عملکرد عاملان انسانی، استفاده کرد. هم چنین قرمزی و همکاران (۱۳۹۳) به این نتیجه رسیدند که هوش اخلاقی و مهارت های اجتماعی پیش بینی کننده قوی برای عملکرد تحصیلی دانش آموزان بودند.

در تبیین برای این یافته ها می توان گفت هوش اخلاقی یکی از ابعاد هوش است که می تواند چارچوبی برای عملکرد صحیح دانش آموزان فراهم آورده و به عنوان عامل پیش بینی کننده رفتار آنان محسوب شود. هوش اخلاقی به مانند یک راهنما برای رفتار و عملکرد دانش آموزان عمل می کند و کمک می کند که اعمال هوشمندانه و بهینه داشته باشند بنابراین می تواند در ارتقاء اشتیاق تحصیلی آنان نیز کارساز باشد. هوش اخلاقی دانش آموزان را قادر می سازد که مسئولیت انتخاب ها و فعالیت ها را از نظر اخلاقی بر عهده بگیرد. بنابراین دانش آموزانی که از هوش اخلاقی بالاتری برخوردارند در امور تحصیلی نیز مسئولیت پذیر هستند و فعالیت های مربوط به مدرسه خود را با اشتیاق بیشتری انجام می دهند. هم چنین هوش اخلاقی این توانایی را به دانش آموزان می دهد تا درست را از نادرست شناخته و با اصول جهانی سازگار شوند این نوع هوش در محیط جهانی مدرن کنونی می تواند به مشابهی نوعی جهت یاب برای اقدامات عمل نماید و از آنجایی که پرداختن به درس و امور درسی جزء ارزش های هر خانواده و جامعه ای است هوش اخلاقی می تواند به زندگی تحصیلی دانش آموزان هدف و جهت ببخشد و باعث ارتقاء اشتیاق تحصیلی آنان شود. به عبارت دیگر این هوش تمام انواع دیگر هوش انسان را در جهت انجام کارهای ارزشمند هدایت می کند. همچنین این نوع هوش نشان دهنده اشتیاق و توانایی دانش آموزان برای قرار دادن معیارهایی برتر تحصیلی می باشد.

بین معنای تحصیل با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهر گنبد کاووس رابطه وجود دارد. و معنای تحصیل می تواند اشتیاق تحصیلی را در دانش آموزان پیش بینی کند. نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش های قرمزی و همکاران (۱۴۰۱)؛ خونیا و همکاران (۱۴۰۰)؛ فولادی و همکاران (۱۳۹۵) همسو می باشد. رضوی مطلق و همکاران (۱۴۰۱) مشاهده کردند که معنای تحصیلی، انعطاف پذیری خانواده، حمایت تحصیلی و ادراک از محیط کلاس بر پایداری تحصیلی اثر معنادار و مثبت دارند و شکستگی تحصیلی در مدل نقش میانجی دارد. خونیا و همکاران (۱۴۰۰) مشاهده کردند که انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری با مؤلفه های عاملیت انسانی و معنای تحصیلی دارد و همچنین ۰/۲۲ از واریانس کل انگیزه پیشرفت تحصیلی پیش بینی شد.

در تبیین برای این یافته ها می توان گفت که منظور از معنای تحصیلی، معنای درونی آموزش برای دانش آموز است. آموزش برای دانش آموزان با معنای تحصیلی مثبت به عنوان رسیدن به اهداف شان تلقی می شود و باعث می شود این دانش آموزان اشتیاق تحصیلی بالاتری داشته باشند. اما برای دانش آموزان با معنای تحصیلی منفی ممکن است منبعی برای استرس باشد و به همین خاطر این دانش آموزان از اشتیاق تحصیلی بالا برخوردار نیستند. همچنین معنای تحصیلی به ارتباط دانش آموزان با فرایند یادگیری هم تاثیر می گذارد و موجب بالاتر رفتن اشتیاق تحصیلی آنان برای رسیدن به اهداف شان می شود. معنای تحصیل برای دانش آموزان به دلیل داشتن تجارب مختلف آموزشی خوشایند می تواند الگوی خاص و ویژه ای داشته باشد که این تجارب در شکل گیری عزت نفس و درک کلی از تحصیل و یادگیری با اهمیت است به عنوان مثال، از نظر معنایی، میزان شباهتی که دانش آموزان بین خود و امکان تحصیل می بینند، در رضایت، موفقیت یا شکست آن ها اثرگذار است بخاطر همین دانش آموزانی که از معنای تحصیلی مثبتی برخوردارند اشتیاق تحصیلی بالاتری هم دارند. تعداد زیادی از دانش آموزان که به عنوان دانش آموز وارد دبیرستان می شوند، احساسات و نگرش خاصی نسبت به آموزش، محیط آموزشی و نهاد مربوطه دارند و با گذشت زمان این نوع دیدگاه، در رفتار تحصیلی امکان دارد که

19th international conference of Modern Research in psychology, counseling and Educational sciences

جهت گیری های انگیزشی بعدی را تحت تاثیر قرار دهد و بر موفقیت و شکست تحصیلی او اثرگذار باشد. معنای تحصیل منبعی برای انگیزه تحصیلی دانش آموز است و می تواند بسیاری از رفتارهای تحصیلی را تعیین کند. تحقیقات نشان می دهد که معنای تحصیل هم می تواند آینده دانش آموزان را تعیین کند و هم باعث فرار آنها از مسئولیت های پیش روی شان شود.

منابع

- آزادبخش، نسرين (۱۳۹۷). رابطه هوش معنوی با اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- خونیا، یوسف؛ بشرپور، سجاد؛ میکائیلی، نیلوفر و آقاجانی، سیف‌الله (۱۴۰۰). نقش حس عاملیت انسان، چشم‌انداز زمانی و معنای تحصیلی در پیش‌بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌جویان پزشکی، فصلنامه علمی-پژوهشی توسعه آموزش جندی‌شاپور، ۱۲ (۳): ۲۰-۳۴.
- عباسی، حسن؛ محمودیان، مسلم؛ پیرانی، ذبیح و شاه علی کبورانی، فاطمه (۱۳۹۷). نقش اشتیاق عاطفی، شناختی و رفتاری یادگیری در پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی دانشجویان، دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، ۶ (۱۰): ۱۹۷-۲۰۶.
- عیسی‌زادگان، علی؛ میکائیلی منیع، فرزانه و مروئی میلان، فیروز (۱۳۹۳). رابطه بین امید، خوش‌بینی و معنای تحصیل با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی. مجله روان‌شناسی مدرسه، ۳ (۲): ۱۵۲-۱۳۷.
- غریبی، فرزانه؛ فضلی، ساره و غریبی، عطیه (۱۴۰۱). پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس عملکرد خانواده و تاب‌آوری تحصیلی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی. نشریه علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، ۳ (۴۱): ۲۳۹-۲۶۲.
- غفوری، آرزو و صالحی، کیوان (۱۳۹۹). «ارتقاء هوش اخلاقی دانش‌آموزان متوسطه اول در درس کار و فناوری». نشریه علمی (وزارت علوم)، ۴ (۴): ۱۳۶-۱۰۷.
- فولادی، اسما؛ کجباف، محمد باقر و قمرانی، امیر (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش سرزندگی تحصیلی بر معنای تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر مشهد، فصلنامه علمی-پژوهشی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۴ (۳): ۹۳-۱۰۳.
- قرمزی، خدا مراد؛ قلتاش، عباس و اوجی‌نژاد، احمدرضا (۱۳۹۳). «رابطه هوش اخلاقی و مهارت‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستان‌های عشایری شهر شیراز». فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۵ (۳): ۱۹.
- Alfonso, Z., León, J., (2016), The role of passion in education: A systematic review, Educational Research Review (19), 42-61.
- Arif, A.H., Din, M., & Saleem, Z. (2019). Exploring Gender Differences in Moral Intelligence and its Effects on the Learning Outcomes of Second Year College Students. Global Regional Review (GRR).
- Ataalahi T, Rabei A, Ameni MT. (2016). Relationship of ethical intelligence with social capital. Journal of Ethics in Science and Technology; 10(3):29-40. (In Persian).
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, 74(1), 59-109.

- Jafari, L., Hejazi, M., Sobhi, A. (2020). Investigating the relationship between academic resilience and students' academic performance and mediating academic meaning. *Journal of School Psychology*, 9 (3), 35-49 (Text in Persian).
- Jeong, H., Sugiura, M., Suzuki, W., Sassa, Y., Hashizume, H., & Kawashima, R. (2016). Neural correlates of second-language communication and the effect of language anxiety. *Neuropsychologia*, 84 (41), 2-12.
- Henderson-King, D., & Smith, N. M. (2006). Meanings of Education for University Students: Academic Motivation and Personal Values as Predictors. *Social Psychology of Education*, 9 (31), 195- 221.
- Henderson – king, D. & Mitchell, A. M. (2010). Do materialism, intrinsic aspiration, and meaning in life predict students meanings of education?. *Soc Psychol Ed.* (14), 119-134.
- Kocak, R., & Boyaci, M. (2020). The predictive role of basic ability levels and meta cognitive strategies of students on their academic success. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2, 769-72.
- Reeve, J., & Tseng, C. (2019). Agency as a forth aspect of student engagement during activities. *Continuing Education Psychology*; 36, 257-67.
- Khaleghi N, Chenari M. (2016). Relationship of ethical intelligence with altruism. *Journal of Ethics in Science and Technology*; 10(4):55-64. (In Persian).
- Malone, D. M. (2020). Ethics education in teacher preparation: a case for stakeholder responsibility. *Ethics and Education*, 15(1), 77-97.
- Mortazavi S. (2001). Environmental psychology and its application printing. Tehran: Shahid Beheshti University. (In Persian).
- Qadiri P, Asadzadeh H, Dortaj F. (2010). Examine the relationship between perceived classroom environment and to prevent the target with mathematical achievement in third grade female students of secondary school students. *Journal of Educational Psychology*; 1(9): 44-67. (In Persian).

Template for English Abstract (Times New Roman size 14)

First Author Times New Roman 10 pt bold
(centered)**Affiliation**

Second Author²¹ Times New Roman 10 pt bold
(centered)**Affiliation**

Third Author.Affiliation

1-1-

Abstract - ۲-۱

The abstract appears before the keywords. Abstract must be about 200 words. However, it must be limited between 150 to 200 words. The abstract should clearly state, the objective, results and the conclusion of the work.

Keywords: maximum of eight keywords seperated by “,”. - ۱-۳